

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 288/08-43

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. marca 2009 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta o sťažnosti spoločnosti K., spol. s r. o., Ž., zastúpenej advokátom Mgr. R. K., Ž., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Cb 86/05 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti K., spol. s r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Cb 86/05 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Cb 86/05 **p r i k a z u j e** konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. Spoločnosti K., spol. s r. o., **p r i z n á v a** primerané finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava III **p o v i n n ý** vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Spoločnosti K., spol. s r. o., p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 265,92 € (slovom dvestošesťdesiatpäť eur a deväťdesiatdva centov), ktoré j e Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právneho zástupcu Mgr. R. K., Ž., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 288/08-20 zo 4. septembra 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti K., spol. s r. o., Ž. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Cb 86/05.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala okresnému súdu 7. júna 2005 návrh na vydanie platobného rozkazu, ktorým sa domáhala zaplatenia sumy 60 042,50 Sk proti Ing. Z. S. – A., B. (ďalej len „odporkyňa“). Okresný súd 27. júna 2005 vydal platobný rozkaz č. k. 39 Rob 865/05-22, ktorým uložil odporkyňi zaplatiť sťažovateľke ňou požadovanú peňažnú sumu. Proti platobnému rozkazu podala odporkyňa odpor, v dôsledku čoho okresný súd pokračoval v konaní pod sp. zn. 27 Cb 86/05.

Podľa sťažovateľky okresný súd koná so zbytočnými prietahmi, čím dochádza k porušovaniu jej základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Na podporu svojho tvrdenia sťažovateľka okrem iného uviedla:

«Viac ako jeden kalendárny rok po podaní vyjadrenia sťažovateľom k odporu

žalovanej nebol v predmetnej veci vytýčený termín pojednávania.

Na základe tejto skutočnosti zaslal sťažovateľ dňa 9. 8. 2006 Okresnému súdu Bratislava III žiadosť o nariadenie termínu pojednávania vo veci. Nakoľko súd bol vo veci stále nečinný a pojednávanie, aj napriek žiadosti sťažovateľa nenariadil, dňa 20. 10. 2006 podal sťažovateľ predsedovi Okresného súdu Bratislava III sťažnosť na postup Okresného súdu Bratislava III. Na podanú sťažnosť mu bola dňa 1. 12. 2006 doručená odpoveď predsedu Okresného súdu Bratislava III(...), v ktorej odpovedi predseda súdu uvádza, že predmetnú sťažnosť prešetril a zo spisu zistil, že vo veci je vytýčené pojednávanie na deň 26. 3. 2007 a že vec bola zapísaná do registra 27 Cb 86/05 dňa 22. 8. 2005. (...)

V označenej veci vedenej na Okresnom súde Bratislava III súd síce od podania žaloby na súd do dnešného dňa vykonával procesné úkony, najmä nariaďoval termíny pojednávania, avšak aj napriek tomu, že vo veci bolo do dnešného dňa nariadených 6 pojednávanií, súd vec do dnešného dňa ani raz neprejednal, nakoľko každé z nariadených pojednávanií bolo odročené bez prejednania veci.

Vzhľadom na skutočnosť, že sa jedná o skutkovo i právne jednoduchú vec a všetky podstatné okolnosti pre rozhodnutie vo veci vyplývali z predložených listinných dôkazov, sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu požiadal o ospravedlnenie neúčasti na prvom pojednávanií nariadenom konajúcim súdom na deň 26. 3. 2007 a zároveň požiadal súd o pojednávanie v jeho neprítomnosti.

V poradí druhé pojednávanie vo veci vytýčené na deň 11. 6. 2007 bolo odročené v deň pojednávania z dôvodu neprítomnosti odporkyne a jej právnej zástupkyne. Sudkyňa odročila pojednávanie aj z dôvodu neprítomnosti konateľa sťažovateľa, ktorého prítomnosť na pojednávanií však podľa názoru sťažovateľa potrebná nebola. Právny zástupca sťažovateľa sa z dôvodu hospodárnosti konania dostavil na pojednávanie bez konateľa sťažovateľa, nakoľko mal za to, že sa jedná len o právne posúdenie veci a nie je potrebné, aby sa k veci vyjadroval aj samotný konateľ (konateľ má bydlisko aj miesto výkonu práce v Ž. a pojednávanie sa konalo v B.).

Tretie pojednávanie vytýčené súdom na deň 17. 9. 2007 bolo odročené z dôvodu, že sudkyňa chcela vypočúť žalovanou navrhnutých svedkov. Sudkyňa sa v deň pojednávania rozhodla, že z dôvodu hospodárnosti konania vypočuje na jednom pojednávanií jednak účastníkov konania a aj žalovanou navrhnutých svedkov. O odročení pojednávania sa

právny zástupca sťažovateľa dozvedel telefonicky, keď bol na ceste do B. (...), pričom v osobnom automobile sa okrem konateľa sťažovateľa nachádzal i svedok, Ing. K. Právny zástupca sťažovateľa sa na pojednávanie, i napriek telefonickému oznámeniu o zrušení termínu pojednávania a odročení pojednávania na iný termín, dostavil. Ešte pred vpredvolaní na pojednávanie vytyčenou hodinou pojednávania si prečítal už zhotovenú zápisnicu z pojednávania, v ktorej sa uvádzalo, že „účastníci konania sa na pojednávanie nedostavili“, a teda sudkyňa odročila pojednávanie a stanovila nový termín. Právny zástupca sťažovateľa žiadal vo veci pojednávať a dôvod, ktorý sudkyňa uviedla ako dôvod na odročenie pojednávania (výsluch všetkých účastníkov aj svedkov na jednom pojednávaní) neuznal. Právny zástupca sťažovateľa zastával názor, že súd by mal prioritne vypočuť účastníkov konania, nakoľko nebolo dostatočne preukázané, či výsluch žalovanou navrhnutých svedkov je vôbec potrebný. Sudkyňa však uvedené námietky právneho zástupcu nezohľadnila a pojednávanie opätovne odročila na nový termín.

V poradí štvrté pojednávanie nariadené na deň 29. 12. 2007 sa neuskutočnilo z dôvodov na strane zákonnej sudkyne, pričom o odročení pojednávania bol právny zástupca sťažovateľa informovaný v deň pojednávania, keď sa opätovne nachádzal už na ceste do B.

Piate pojednávanie nariadené súdom na deň 10. 12. 2007 sa neuskutočnilo opätovne z dôvodu na strane zákonnej sudkyne, konkrétne pre jej práceneschopnosť, ktorú skutočnosť sa právny zástupca sťažovateľa opätovne dozvedel až na ceste do B., kedy už nebolo možné vrátiť sa späť(...), hoci telefonátom ešte v deň pojednávania na Okresný súd Bratislava III bol ubezpečený o tom, že pojednávanie vo veci sa bude riadne konať.

V poradí šieste pojednávanie bolo zrušené z dôvodu čerpania dovolenky zákonnej sudkyne. (...)

Máme za to, že i keď súd vykonával v danom období procesné úkony, došlo k prieťahom v konaní zavineným subjektívnym konaním súdu. (...)

Sme toho názoru, že súd pochybil o. i. aj v prípadoch, kedy bolo pojednávanie odročené z dôvodov na strane súdu (čerpanie dovolenky zákonnej sudkyne, jej pracovná neschopnosť), nakoľko súd neinformoval o tejto skutočnosti sťažovateľa v dostatočnom predstihu. (...)

Z vyššie uvedeného vyplýva, že porušovateľ - Okresný súd Bratislava III svojou

nečinnosťou v konaní porušil a naďalej porušuje Ústavou dané základné právo sťažovateľa na rýchlu a účinnú súdnu a inú právnu ochranu vyplývajúce z cit. ust. čl. 48 ods. 2 Ústavy SR ako aj z ust. §-u 6 O. s. p. (...)

V danom prípade ide o takmer 3 roky trvajúci spor, hoci sa jedná o právne i fakticky jednoduchú vec a porušovanie základného ústavného práva sťažovateľa podľa ust. §-u 48 ods. 2 Ústavy SR pokračuje aj naďalej, nakoľko od posledného odročeného pojednávania vo veci neurobil súd ani jeden procesný úkon a sťažovateľ neupovedomil o ďalšom termíne pojednávania.

Od podania návrhu na začatie konania sťažovateľ vždy riadne reagoval na jednotlivé výzvy súdu. Sťažovateľ mal skutočný záujem na čo najrýchlejšom prejednaní celej veci; aj napriek tomu však súd do dnešného dňa nielenže vo veci meritórne nerozhodol, ale do dnešného dňa vec neprejednal, hoci vo veci nariadil už šesť pojednávanií. (...)»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd rozhodol vo veci týmto nálezom:

„Základné právo spoločnosti K., spol. s r. o.,(...) na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Cb 86/05 bolo porušené.

Okresnému súdu Bratislava III sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Cb 86/05 konal bez zbytočných prieťahov.

Spoločnosti K., spol. s r. o.,(...) sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 50.000,- Sk(...), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Bratislava III je povinný zaplatiť spoločnosti K., spol. s r.o.,(...) náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 8.011,- Sk na účet advokáta Mgr. K. R.,(...) do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predseda listom sp. zn. Spr 3531/08 zo 4. marca 2009, ktorého prílohu tvorilo písomné vyjadrenie zákonnej sudkyne z 8. januára 2009, a právny zástupca

sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 18. marca 2009.

2.1 Zákonná sudkyňa okrem prehľadu procesných úkonov vykonaných v skúmanej veci vo svojom vyjadrení uviedla:

„V čase pridelenia veci do oddelenia 27 Cb zákonná sudkyňa vybavovala v oddelení 27 Cb - 699 vecí, z tohto 168 reštančných vecí(...)

Vzhľadom na vyššie uvedený počet reštančných vecí bol vo veci určený termín pojednávania na deň 26. 03. 2007 a to dňa 06. 11. 2006. (...)

Na pojednávanie dňa 11. 06. 2007 sa dostavila len právna zástupkyňa žalobcu. Právny zástupca žalobcu ospravedlnil neprítomnosť konateľa žalobcu na pojednávaní z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti. (...)

Pojednávanie dňa 11. 06. 2007 bolo odročené z dôvodu neprítomnosti konateľa, ktorého bolo potrebné vypočuť ku zmluve o dielo na termín 17. 09. 2007. (...)

Dňa 17. 09. 2007 sa na pojednávanie dostavil konateľ žalobcu a jeho právna zástupkyňa. Žalovaná a jej právna zástupkyňa sa nedostavili, nakoľko im bolo súdom telefonicky na ich žiadosť oznámené, že sa nemusia dostaviť na pojednávanie, pretože súd vzhľadom na oneskorené oznámenie mien a adres svedkov nestihol svedkov predvolať na pojednávania na deň 17. 09. 2007. Súd dňa 17. 09. 2007 nevypočúval na pojednávaní konateľa žalobcu z dôvodu, že považoval za potrebné súčasne vypočuť konateľa žalobcu aj navrhovaných svedkov. (...)

Dňa 29. 10. 2007 bolo účastníkom telefonicky oznámené zrušenie termínu pojednávania z dôvodu práceneschopnosti sudcu od 01. 10. 2007 do 06. 11. 2007. (...)

Dňa 10. 12. 2007 bola asistentke právneho zástupcu žalobcu ako i žalovanej telefonicky oznámená zmena termínu pojednávania na deň 09. 01. 2008 z dôvodu choroby sudkyne a závady v doručovaní právnej zástupkyne žalovanej ako i svedka. (...)

Dňa 07. 01. 2008 bolo účastníkom opätovne telefonicky oznámené zrušenie termínu pojednávania z dôvodu ochorenia zákonnej sudkyne. (...)

Dňa 08. 02. 2008 ospravedlnil právny zástupca žalobcu neprítomnosť konateľa ako i právneho zástupcu žalobcu na pojednávaní dňa 18. 02. 2008 z dôvodu jarnej lyžovačky.

Dňa 15. 02. 2008 doručila právna zástupkyňa žalovanej súdu ospravedlnenie neprítomnosti na pojednávaní dňa 18. 02. 2008 z dôvodu vážneho zdravotného stavu žalovanej, ktorá absolvovala dňa 07. 02. 2008 plastiku achillovej šľachy s predpokladanou dobou liečby 3-4 mesiace. Uvedené doložila lekársnym nálezom. Zároveň požiadala z tohto dôvodu o odročenie pojednávania na dobu cca 4 mesiace.

Pojednávanie dňa 18. 02. 2008 bolo vzhľadom na vyššie uvedené odročené na termín... 10. 09. 2008.

Dňa 10. 09. 2008 sa vo veci pojednávalo. (...)

Pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom doplnenia dokazovania s tým, že právny zástupcovia účastníkov mali súdu v lehote 10 dní písomne oznámiť návrhy na doplnenie dokazovania, znalecké dokazovanie a otázky na znalca. (...)

Záverom chcem uviesť, že vo veci sa koná, pojednávania boli odročované z dôvodu neprítomnosti konateľa a jeho právneho zástupcu na pojednávaniach - 2x, nedoloženia dokladov žalobcom, z dôvodu práceneschopnosti a ochorenia zákonnej sudkyne, operácie a dlhodobej práceneschopnosti žalovanej.

Vec č. k. 27 Cb 86/05 je náročná na odborné posúdenie a pravdepodobne bude potrebné vykonať znalecké dokazovanie.

Finančné odškodnenie vo výške 50.000,- Sk, ktoré požaduje žalobca mu má zrejme nahradiť žalovanú sumu v prípade neúspechu v spore, čo považujem za neprimerané a nedôvodné.“

Predseda okresného súdu súhlasil s upustením od ústneho pojednávania o sťažnosti sťažovateľky v konaní pred ústavným súdom.

2.2 Právny zástupca sťažovateľky vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu uviedol:

«Zastávame názor, že aj napriek tomu, že porušovateľ vykonával v predmetnej veci procesné úkony uvedené v jeho vyjadrení zo dňa 4. 3. 2009, došlo podľa nášho názoru k prieťahom v konaní zavineným subjektívnym konaním porušovateľa. (...)

Z vyjadrenia porušovateľa vyplýva, že jeho konanie spočívalo predovšetkým vo vytyčovaní termínov pojednávania a ich následnom odročovaní, ktoré úkony však do

dnešného dňa nevedli, ani po takmer štyroch rokoch od začatia konania vo veci, k meritórnemu rozhodnutiu vo veci. Táto skutočnosť však nebola zapríčinená konaním sťažovateľa a jeho právneho zástupcu, ako to uviedol vo svojom vyjadrení porušovateľ.

K odročeniu pojednávania nariadeného na deň 11. 6. 2007 totiž nedošlo výlučne z dôvodu neprítomnosti konateľa sťažovateľa, ako to vo svojom vyjadrení uvádza porušovateľ, ale predovšetkým z dôvodu neprítomnosti odporkyne a jej právnej zástupkyne. Sťažovateľ zastáva názor, že prítomnosť konateľa sťažovateľa nebola na danom pojednávaní potrebná. Právny zástupca sťažovateľa sa z dôvodu hospodárnosti konania dostavil na pojednávanie bez konateľa sťažovateľa, pričom mal za to, že sa jedná len o právne posúdenie veci a nie je potrebné, aby sa k veci vyjadroval aj samotný konateľ sťažovateľa.

Je síce pravda, že pojednávanie vytyčené na deň 18. 2. 2008 bolo odročené aj z dôvodov na strane sťažovateľa, ktorý svojím podaním zo dna 4. 2. 2008 ospravedlnil neúčast' právneho zástupcu sťažovateľa, konateľa sťažovateľa a svedka(...) na pojednávaní a súčasne požiadal o odročenie termínu pojednávania. Urobil tak však nie v záujme predĺžovať súdne konanie (je zrejmé, že sťažovateľ má záujem o čo najrýchlejšie prejednanie a skončenie veci), ale z dôvodu dlhodobo plánovanej „lyžovačky“ konateľa sťažovateľa a svedka(...) počas jarných prázdnin od 18. 2. 2008 do 24. 2. 2008. O odročenie daného termínu pojednávania požiadala zároveň aj žalovaná, a to zo zdravotných dôvodov. Podľa názoru žalobcu je zrejmé, že každý účastník má právo počas prázdnin si naplánovať rodinnú dovolenku a súd by mal rešpektovať túto skutočnosť a na termín prázdnin nevytyčovať termín pojednávania, ak má záujem vypočuť aj účastníka.

Čo sa týka vyjadrenia porušovateľa, v zmysle ktorého bolo dôvodom odročenia pojednávania okrem iného aj nedoloženie dokladov sťažovateľom, toto tvrdenie považujeme za nepodložené a účelové, nakoľko sťažovateľ vždy riadne a bez zbytočného odkladu reagoval na jednotlivé výzvy súdu.

Porušovateľ vo svojom vyjadrení zo dňa 4. 3. 2009 uviedol, že vec je náročná na odborné posúdenie a pravdepodobne bude potrebné vykonať znalecké dokazovanie. Je zarážajúce, že porušovateľ dospel k takémuto záveru až po takmer 4 rokoch od začatia konania a nie už na prvom - druhom pojednávaní, konanom dňa 26. 3. 2007, keď súd má podľa O. s. p. spravidla rozhodnúť na jednom pojednávaní vo veci samej.

Sťažovateľ sa s daným názorom porušovateľa nestotožňuje, z ktorého dôvodu nenavrhol vo veci vykonať znalecké dokazovanie znalcom z odboru stavebníctva. Práve naopak, sťažovateľ zastáva názor, že sa jedná o vec fakticky a právne jednoduchú, že nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty je dostatočne preukázaný listinnými dôkazmi(...) a teda uvedené tvrdenie porušovateľa považuje irelevantné, majúce za cieľ ospravedlniť nečinnosť porušovateľa.

Nakoľko je sťažovateľ presvedčený o oprávnenosti svojho nároku na zaplatenia žalovanej sumy a o svojom úspechu vo veci samej, cieľom podania jeho sťažnosti na ÚS SR, ktorou sťažnosťou sa domáha okrem iného aj priznania finančného odškodnenia, nie je získanie náhrady žalovanej sumy v prípade neúspechu vo veci, tak ako to vo svojom vyjadrení uviedol porušovateľ.

Na záver by sme chceli ešte upozorniť na skutočnosť, že od posledného pojednávania vo veci, konaného dňa 10. 9. 2008, porušovateľ opäť neurobil vo veci žiaden procesný úkon smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu. Pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom doplnenia dokazovania s tým, že právny zástupcovia účastníkov mali súdu v lehote 10 dní písomne oznámiť návrhy na doplnenie dokazovania, znalecké dokazovanie a otázky na znalca. Aj napriek tomu, že účastníci konania si uloženú povinnosť v stanovenej lehote splnili, porušovateľ termín pojednávania nevytýčil. Sťažovateľ preto podaním zo dňa 6. 2. 2009 požiadal o nariadenie termínu pojednávania. (...)

Na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že Okresný súd Bratislava III pokračuje v porušovaní základného ústavného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR(...)

Sťažovateľ týmto podaním súčasne vyjadruje svoj súhlas s tým, aby Ústavný súd (...) upustil od ústneho pojednávania o prijatom návrhu, nakoľko máme za to, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.»

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je

určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či označeným postupom okresného súdu bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Zo s'ťažnosti, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 27 Cb 86/05:

- 9. jún 2005 – s'ťažovateľka podala okresnému súdu návrh z 1. júna 2005 na vydanie platobného rozkazu, ktorým sa proti odporkyňi domáhala zaplata sumy 60 042,50 Sk a náhrady trov konania,
- 13. jún 2005 – okresný súd vyzval s'ťažovateľku na zaplata súdneho poplatku v sume 3 000 Sk,
- 22. jún 2005 – s'ťažovateľka zaplatila súdny poplatok,
- 27. jún 2005 – okresný súd vydal platobný rozkaz č. k. 39 Rob/865/05-22,
- 15. júl 2005 – odporkyňa podala proti platobnému rozkazu odpor,
- 21. júl 2005 – okresný súd doručoval s'ťažovateľke odpor odporkyne,
- 12. august 2005 – s'ťažovateľka sa prostredníctvom právneho zástupcu vyjadrila k odporu,
- 22. august 2005 – spis bol prevedený do registra „Cb“ – sp. zn. 27 Cb/86/2005,
- 6. november 2006 – okresný súd nariadil pojednávanie na 26. marec 2007,
- 26. marec 2007 – právny zástupca s'ťažovateľky ospravedlnil svoju, ako aj s'ťažovateľkinu (jej konateľ'a) neúčast' na pojednávaní a požiadal o pojednávanie v ich neprítomnosti,
- 26. marec 2007 – okresný súd pojednával v neprítomnosti s'ťažovateľky a jej právneho zástupcu, po výpovedi odporkyne a vyjadrení sa jej právnej zástupkyne odročil pojednávanie na 11. jún 2006,

- 26. marec 2007 – odporkyňa predložila okresnému súdu svoje vyjadrenie k vyjadreniu sťažovateľky a zároveň navrhla zamietnuť návrh sťažovateľky v celom rozsahu, príp. znížiť „výšku zmluvnej pokuty na 0,001% denne odo dňa omeškania“,
- 26. marec 2007 – okresný súd doručoval vyjadrenie odporkyne a doklady ňou predložené sťažovateľke na vyjadrenie,
- 16. apríl 2007 – právny zástupca sťažovateľky zaujal stanovisko k vyjadreniu odporkyne z 26. marca 2007, v ktorom navrhol vypočúť sťažovateľku – jej konateľa s tým, že jeho účasť zabezpečí a po vypočutí zváži navrhnutie ďalších dôkazov,
- 11. jún 2007 – na pojednávanie sa nedostavila odporkyňa (zo zdravotných dôvodov) ani jej právna zástupkyňa (praceneschopná – neúčasť obe ospravedlnili), právny zástupca sťažovateľky ospravedlnil neúčasť sťažovateľky – jej konateľa z dôvodu jeho pracovnej zaneprázdnenosti, právny zástupca sťažovateľky bol zaviazaný na predloženie ďalších dokladov, okresný súd pojednávanie odročil na 17. september 2007 z dôvodu neprítomnosti konateľa sťažovateľky, odporkyne a jej právnej zástupkyne,
- 2. júl 2007 – právny zástupca sťažovateľky predložil okresnému súdu doklady v zmysle záverov pojednávania uskutočneného 11. júna 2007,
- 6. september 2007 – odporkyňa predložila návrh na predvolanie svedkov,
- 17. september 2007 – na pojednávanie sa dostavil právny zástupca sťažovateľky a sťažovateľka – jej konateľ, nedostavila sa odporkyňa ani jej právna zástupkyňa, pretože jej bolo okresným súdom oznámené, že sa nemusí na pojednávanie dostaviť z dôvodu, že neboli predvolaní svedkovia podľa jej návrhu, pojednávanie bolo z dôvodu doplnenia dokazovania vypočutím konateľa sťažovateľky a svedkov odročené na 29. október 2007,
- 21. september 2007 – právny zástupca sťažovateľky predložil dokumenty v zmysle výzvy zo 17. septembra 2007 uskutočnenej na pojednávaní,
- 29. október 2007 – okresný súd telefonicky zrušil pojednávanie nariadené na tento deň z dôvodu praceneschopnosti zákonného sudcu (od 1. októbra 2007 do 6. novembra 2008), nový termín bol nariadený na 10. december 2007,
- 27. november 2007 – odporkyňa oznámila novú adresu svedka,
- 10. december 2007 – okresný súd telefonicky zrušil termín pojednávania nariadený na tento deň z dôvodu neprevzatia predvolania právnu zástupkyňou odporkyne a nedoručenia predvolania svedkovi, nový termín pojednávania bol nariadený na 9. január 2008,

v úradnom zázname z tohto istého dňa je ako dôvod zrušenia termínu pojednávania uvedená aj „*choroba sudkyne*“,

- 7. január 2008 – úradný záznam: „*Dňa 07. 01. 2008 bolo telefonicky oznámené zrušenie termínu vytýčeného na deň 09. 01. 2008 o 13.00 hod.. Na nový termín budú účastníci volaní.*“,

- 16. január 2008 – okresný súd nariadil pojednávanie na 18. február 2008,

- 8. február 2008 – právny zástupca sťažovateľky ospravedlnil neúčast' konateľ'a sťažovateľky a svedka na pojednávaní a zároveň požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu potreby vypočutia konateľ'a sťažovateľky aj svedka,

- 15. február 2008 – odporkyňa ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní 18. februára 2008 a požiadala okresný súd o odročenie pojednávania o približne 4 mesiace zo zdravotných dôvodov (predpokladaná doba liečenia 3-4 mesiace),

- 18. február 2008 – na pojednávanie sa nik nedostavil, preto okresný súd odročil pojednávanie na 10. september 2008,

- 10. september 2008 – po vykonaní výsluchu zástupcu sťažovateľky a svedkov bolo pojednávanie odročené na neurčito s tým, že účastníci konania písomne do 10 dní oznámia návrhy na doplnenie dokazovania, znalecké dokazovania a otázky na znalca,

- 2. október 2008 – účastníci konania predložili okresnému súdu písomné vyjadrenia a ďalšie relevantné doklady.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Cb 86/05 o návrhu sťažovateľky, ktorým sa domáhala proti odporkyni zaplata sumy 60 042,50 Sk, došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitnosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd je toho názoru, že doterajšia dĺžka označeného konania vedeného okresným súdom nebola závislá či už od právnej alebo skutkovej zložitosti prerokúvanej veci.

2. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

V súvislosti s hodnotením uvedeného kritéria ústavný súd konštatuje, že neúčast' sťažovateľky, resp. jej zástupcu (konateľ'a) na pojednávaní 11. júna 2007 z dôvodu jeho pracovnej zaneprázdnenosti, keď malo dôjsť k jeho výsluchu, a pritom sám právny zástupca sťažovateľky o tento výsluch požiadal s tým, že účasť zástupcu sťažovateľky na pojednávaní zabezpečí, môže sama osebe predstavovať okolnosť, ktorá prispieva predĺženiu trvania konania. Rovnako tak žiadosť právneho zástupcu sťažovateľky z 8. februára 2008 o odročenie pojednávania nariadeného na 18. február 2008, a to znova z dôvodu neúčasti zástupcu sťažovateľky (jej konateľ'a) a svedka, ktorých sám žiadal okresným súdom vypočuť, určite predstavuje bez ďalšieho prekážku urýchleného postupu okresného súdu v konaní o veci. Ústavný súd však v tejto súvislosti nemohol neprihliadnuť na skutočnosť, že tieto okolnosti neboli jedinými dôvodmi odročenia pojednávania, ale boli to aj neúčast' odporkyne a jej právnej zástupkyne a taktiež práceneschopnosť zákonnej sudkyne.

Neúčast' zástupcu sťažovateľky, resp. jej právneho zástupcu na prvom pojednávaní konanom 26. marca 2007 ústavný súd neprirátal na jej ťarchu z dôvodu, že právny zástupca sťažovateľky požiadal o vykonanie pojednávania v ich neprítomnosti.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a dospel k záveru, že okresný súd bol v predmetnej veci bez akýchkoľvek zákonných dôvodov nečinný v období od 22. augusta 2005, keď bol spis prevedený do registra „Cb“, do 6. novembra 2006, keď nariadil vôbec prvé pojednávanie na 26. marec 2007, t. j. viac ako 14 mesiacov. Rovnako je nečinnosťou poznamenané obdobie aj od 2. októbra 2008 dosiaľ, keď takisto

okresný súd nevykonával žiadnu procesnú činnosť. Ďalšou skutočnosťou, ktorá podstatne ovplyvnila rýchlosť rozhodovania, ako aj dĺžku trvania konania, bolo nariadovanie termínov pojednávania s neúmernými časovými odstupmi. Okresný súd 6. novembra 2006 nariadil pojednávanie na 26. marec 2007, čo je odstup viac ako štyri mesiace. Pojednávanie konané 10. septembra 2008 bolo nariadené 18. februára 2008, t. j. s odstupom takmer sedem mesiacov. V tomto prípade však ústavný súd nemohol uznať na ťarchu okresného súdu celú uvedenú dĺžku nečinnosti, pretože odporkyňa 15. februára 2008 požiadala zo zdravotných dôvodov o odročenie pojednávania na dlhšie obdobie (štyri mesiace), avšak nie až na sedem mesiacov.

Podľa zistenia ústavného súdu okresný súd dosiaľ nariadil pojednávanie osemkrát, pritom k meritórnemu prerokovaniu veci došlo iba na dvoch pojednávaniach (26. marca 2007 a 10. septembra 2008). V ostatných prípadoch bolo pojednávanie odročené z dôvodu neúčasti účastníkov konania, prípadne ich právnych zástupcov, z dôvodu neúčasti svedkov alebo aj z dôvodu nedostatkov v doručovaní predvolania. V troch prípadoch k odročeniu, resp. k zrušeniu nariadeného termínu došlo aj z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu (29. októbra 2007, 10. decembra 2007 a 9. januára 2008). Všetky tieto okolnosti nepochybne svojou mierou prispeli k doterajšej dĺžke trvania konania, a hoci nie všetky boli zapríčinené okresným súdom, zo súdneho spisu nevyplýva žiadne využitie dostupných zákonných opatrení na ich predchádzanie.

Uvedené obdobie nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov, ako aj ďalšie uvedené skutočnosti nasvedčujú tomu, že v postupe okresného súdu došlo k zbytočným prietahom v konaní. Okresný súd teda vo veci nepostupoval tak, aby čo najskôr došlo k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako navrhovateľka v označenej veci počas súdneho konania nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K prietahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci a v súvislosti s uvedeným ani v dôsledku správania sťažovateľky, ale v dôsledku postupu okresného súdu.

Obranu okresného súdu spočívajúcu tvrdení o neprimeranom počte pridelených vecí nebolo možné akceptovať. V tejto súvislosti ústavný súd už uviedol (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03, I. ÚS 140/06), že nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté priet'ahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote. Skutočnosť, že okresný súd mal personálne problémy, ktoré nedokázal alebo nemohol riešiť, nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naňho obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02, I. ÚS 331/06).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka sa domáhala priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 50 000 Sk, ktoré odôvodnila tým, že *v danom prípade nečinnosťou súdu a teda neprejednaním veci bez zbytočných priet'ahov sa medzi účastníkmi konania zachováva stav právnej neistoty a zároveň sa nekonaním súdu znižuje aj možnosť uspokojenia pohľadávky sťažovateľa*“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nie je pre sťažovateľku dostatočným zadost'učinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľke aj finančné zadost'učinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä vzhľadom na zistenú nečinnosť okresného súdu a jeho neefektívny postup, ale aj s prihliadnutím na správanie sťažovateľky ako účastníčky konania považuje za primerané v sume 1 000 €, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade okresný súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátom, ktorý si uplatnil nárok na ich náhradu v sume 8 011 Sk, t. j. 265,92 €.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2008 je 3 176 Sk a hodnota režijného paušálu je 191 Sk. Základná sadzba za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2009 je 115,90 € a hodnota režijného paušálu je 6,95 €.

Sťažovateľke vznikol nárok na úhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2008 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnému súdu) a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2009 (stanovisko k vyjadreniu okresného súdu) v celkovej sume 412,19 € vrátane režijného paušálu a 19 % DPH.

Vzhľadom na to, že právny zástupca si uplatnil úhradu trov len vo výške 8 011 Sk, t. j. 265,92 €, ústavný súd priznal sťažovateľke úhradu trov len vo výške uplatneného nároku tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2009